

იარაღი, როგორც გირავნობის ობიექტი

გიორგი გლაზოვი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, სამართლის სკოლის, კერძო სამართლის მკვლევარი, სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის კლინიკის ხელმძღვანელის თანაშემწე

საკვანძო სიტყვები: მოთხოვნა, უზრუნველყოფა, მარეგისტრირებული

შესავალი

თავდაპირველად, სანამ უშუალოდ თავად იარაღის სამართლებრივ სტატუსზე და იარაღის გირავნობაუნარიანობაზე გადავიდოდეთ, მსურს, პატარა ისტორიული ფაქტი შემოგთავაზოთ. 1804 წელს, საფრანგეთში, ნაპოლეონ ბონაპარტეს აღზევებისას, ფრანგი არისტოკრატების დიდი ნაწილი სამეფო კარისთვის მიუღებელი აღმოჩნდა და ისინი იძულებულები გახდნენ ქვეყნიდან გადახვეწილიყვნენ. მათი ნაწილი ინგლისში წავიდა. აქ კი, თავის ბიზნესს ნელ-ნელა იწყებდა ნათან როტშილდსი (როტშილდების დინასტია). ფრანგ არისტოკრატებს ინგლისური არ ესმოდათ და ძირითად დროს გართობაში ატარებდნენ, ხოლო მას შემდეგ, რაც ფული შემოაკლდათ, სწორედ როტშილდთან დაიწყეს ოჯახური ძვირფასი ნივთებისა და სახელობითი იარაღის დაგირავება.¹ სავარაუდოდ, იარაღის დაგირავება არც ისეთი ახალი მოვლენაა და ამას, შესაძლოა, ისტორიული ფაქტებიც მოწმობდეს.

1 <http://aaf.ge/index.php?menu=2&jurn=20&rubr=2&mas=584>

1. იარაღი, როგორც ბრუნვაში შეზღუდულად დაშვებული, მამრამ ბირავნობაუნარიანი ობიექტი

იარაღის განსაკუთრებული სამართლებრივი სტატუსი და მისი შეზღუდული ბრუნვაუნარიანობა, ადვილად გასაგებია და გამომდინარეობს იმ მომენტებზე საფრთხიდან, რომლითაც ხასიათდება იარაღი. მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო იარაღის ბრუნვაზე აწესებს ტოტალურ კონტროლს, რაც განპირობებულია სახელმწიფო უშიშროებით და აუცილებელია საზოგადოების უსაფრთხოებისათვის, ის (სახელმწიფო) არ უარყოფს იარაღის კერძო საკუთრებაში არსებობის შესაძლებლობას. იარაღი, რომელიც ლეგალურად იმყოფება კერძო საკუთრებაში სავარაუდოდ, უმრავლეს შემთხვევაში იქნება გარკვეული, ფულადი ღირებულების მქონე სიკეთე. ამდენად იარაღი, როგორც კერძო საკუთრებაში მყოფი, ფულადი ღირებულების მქონე სიკეთე (ნივთი), შეიძლება გამოყენებული იყოს მოთხოვნათა უზრუნველყოფა ღონისძიებათა განხორციელებისას; რა თქმა უნდა, თუ ეს იურიდიულად შესაძლებელია. მოთხოვნათა უზრუნველსაყოფად, ბევრი სხვადასხვა საშუალება გამოიყენება, როგორც სანივთო-სამართლებრივი (გირაო, იპოთეკა), ასევე ვალდებულებით სამართლებრივი (მაგ.: თავდებობა). მოთხოვნათა უზრუნველსაყოფად გამოიყენება, ასევე, არაკლასიკური საშუალებებიც, როგორცაა პირობადადებული საკუთრება ან დაკავების უფლება (ნასყიდობისას).² აქ შევჩერდები გირავნობაზე, რადგანაც გირავნობის არსიდან გამომდინარე, სწორედ გირავნობის მეშვეობითაა შესაძლებელი „იარაღით დავიცვათ უფლებები“. გირავნობა და იარაღი ერთმანეთთან კავშირში იმიტომ არიან, რომ სამოქალაქო კოდექსის, 254-ე მუხლის მიხედვით გი-

რავნობა ვრცელდება მოძრავ ნივთებზე და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეებზე, ხოლო იარაღი, როგორც სამოქალაქო ბრუნვაში დაშვებული, კერძო საკუთრების ობიექტი განეკუთვნება მოძრავ ნივთებს.³

იარაღის დაგირავებაზე საუბრისას, ჩნდება კითხვები. სად შეიძლება დაგირავდეს იარაღი, არის თუ არა მისი დაგირავება შესაძლებელი, რომელი ორგანოა უფლებამოსილი მოახდინოს იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაცია? სწორედ ამ კითხვების არსებობამ, განაპირობა ეს კვლევა.

იარაღი სპეციფიკური საგანია, რაც იმაში გამოიხატება, რომ იგი სამართლებრივად შეზღუდულ ბრუნვაუნარიანია, მასზე საკუთრების უფლების წარმოშობისათვის (ლიცენზიის მოპოვებისთვის) აუცილებელია გარკვეული წინაპირობების არსებობა.⁴ იარაღის შესახებ კანონის 27-ე მუხლით ჩამოთვლილია დამაბრკოლებელი ფაქტორები, რომელთა არსებობისას პირს ჩამოერთმევა ან პირზე არ გაიცემა იარაღის შეძენასთან, შენახვასთან, ტარებასთან, შეკეთებასთან ან გაყიდვასთან დაკავშირებული ლიცენზია; ლიცენზიის ჩამორთმევის ან არ გაცემის ზოგადი საფუძვლებია: არასრულწლოვანება, იარაღის არადაწინაშეუღებელი გამოყენება, სულით ავადმყოფობა (ფსიქიკური აშლილობა), ფიზიკური ნაკლი, რაც შეუძლებელს ხდის ლიცენზიით (ნებართვით) სარგებლობას, ნარკომანია (ალკოჰოლიკი, ტოქსიკომანი), ნასამართლეობა (თუ პირს მოხსნილი ან გაქარწყლებული არ აქვს ნასამართლეობა), კანონიერ ძალაში შესული გამამტყუნებელი განაჩენი, სისტემატურად საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევა და ა.შ.. ასევე, გარკვეული შეზღუდვებია დაწესებული, როდესაც იარაღის შეძენის სურვილი აქვს უცხოელ მოქალაქეს, მოქალაქეობის არ-

2 ძლიერიშვილი ზ., 2010. ქონების საკუთრებაში გადაცემის ხელშეკრულებათა სამართლებრივი ბუნება. თბილისი, გვ. 7-116.

3 საქართველოს კანონი საქარო რეესტრის შესახებ, მე-2(ბ) მუხლი, 1.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

4 საქართველოს კანონი ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ, მე-6, 24-ე მუხლები, 01.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

მქონეს და იურიდიულ პირს.⁵ როგორც ვხედავთ, იარაღზე საკუთრების უფლების წარმოშობა(ლიცენზიის მოპოვება) არც ისეთი მარტივი საკითხია და სწორიცაა ამგვარი მიდგომა. მიუხედავად იმისა, რომ იარაღზე საკუთრება და ლიცენზია ერთმანეთთან გათანაბრებული მნიშვნელობით არ უნდა გავიგოთ, აქ, სტატიის მიზნებიდან გამომდინარე, ამ ორი ცნების გამიჯვნაზე არ ვისაუბრებთ. იარაღზე დაწესებული შეზღუდვები, ვფიქრობ, მართებულია, რადგან არ შეიძლება თავისუფალი წვდომა ჰქონდეს მასზე ნებისმიერ პირს. იარაღი, როგორც უკვე ვთქვით, მომეტებული საფრთხის მატარებელი ნივთია და შესაბამისად, მისი უკონტროლო ბრუნვა საზოგადოებისთვის საფრთხის შემქმნელია.

იარაღის შეზღუდული ბრუნვაუნარიანობა აშკარაა. თუმცა იარაღის შეზღუდული ბრუნვაუნარიანობა არ გამორიცხავს იარაღის კერძო საკუთრებაში არსებობას. იარაღის შესახებ კანონის, 31-ე მუხლის მიხედვით: იარაღის მესაკუთრე უფლებამოსილია ფლობდეს და განკარგავდეს, თავის საკუთრებაში არსებულ იარაღს. საინტერესოა, შეიძლება თუარა, რომ იარაღი, როგორც განკარგვადი სიკეთე, იყოს გირავნობის ობიექტი. ნივთზე გირავნობის დადგენისას, ნივთის მესაკუთრე სწორედ რომ განკარგავს ამ ნივთს.⁶ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლში ჩამოთვლილია გირავნობის უფლების წარმოშობისათვის აუცილებელი წინაპირობები. ესენია: ნივთის სხვისთვის გადაცემის (განკარგვის) შესაძლებლობა და დამგირავებლის მიერ ამ ნივთზე საკუთრების უფლების არსებობა. აღნიშნულ წინაპირობებს კი საქართველოში რეგისტრირებადი სამოქალაქო იარაღი აკმაყოფილებს. ფიზიკური (და იურიდიული პირების) მიერ, შესაძლებელია სამოქალაქო იარაღზე სა-

კუთრების უფლების შექმნა და განკარგვა.

იარაღის შესახებ კანონის, მე-4 მუხლის მიხედვით: სამოქალაქო იარაღი შეიძლება იყოს: ა) თავდაცვის; ბ) სპორტული; გ) სანადირო; დ) საკოლექციო და ე) სასიგნალო. ამავე კანონის, მე-41 მუხლის მიხედვით: სამოქალაქო ცეცხლსასროლი იარაღის სახეებია: ა) თავდაცვის მოკლელულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი; ბ) სპორტული ცეცხლსასროლი იარაღი: ბ. ა) სპორტული მოკლელულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი; ბ. ბ) სპორტული გრძელულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი; გ) სანადირო გლუვულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (თოფი); დ) სანადირო ხრახნილულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (კარაბინი ან შაშხანა); ე) სანადირო კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღი (ხრახნილულიანი და გლუვულიანი თოფი).

სამხედრო-საბრძოლო და სამსახურებრივ-საშტატო იარაღზე საკუთრების უფლება შესაძლოა გააჩნდეს მხოლოდ იმ უწყებს, რომელსაც კანონმდებლობით ექსკლუზიური უფლებამოსილება აქვს მინიჭებული ამგვარი იარაღის შექმნისათვის და გამოყენებისათვის. შესაბამისი უწყება იარაღის ფლობის უფლებას გადასცემს სტრუქტურის თანამშრომელს, იგი ამ უფლებას იყენებს თავის მუშაკთა შესაიარაღებლად და სწორედ სამსახურის ხასიათის გამო მათ ნებადართული აქვთ ატარონ აღნიშნული იარაღი. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ, პირი, რომელიც ამ უფლებით არის აღჭურვილი, წარმოადგენს არა იარაღის მესაკუთრეს, არამედ მოსარგებლეს (მჭერს), იგი სამსახურეობრივი ვალდებულებებიდან გამომდინარე სარგებლობს იარაღით.⁷

იარაღი შეიძლება იყოს სამოქალაქო ბრუნვის ობიექტი, რა თქმა უნდა, გარკვეული წინაპირობების და შეზღუდვების გათვალისწინებით. შესაძლებელია თავდაცვის, სანადირო, სასპორტო, საკოლექციო და სასიგნალო იარაღის (გა-

5 საქართველოს კანონი იარაღის შესახებ, მე-17,18, 26 მუხლები, 02.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>
 6 ზოიძე ბ., 2003. ქართული სანიუთო სამართალი, თბილისი.

7 საქართველოს კანონი იარაღის შესახებ, მე-9, მე-10, მე-11 მუხლები, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

ცვლის, ან ჩუქების გზით) სხვა პირთათვის გადაცემა (საკუთრებაში), ისევე როგორც მათზე საკუთრების უფლების მოპოვება (მაგ.: ნასყიდობის საფუძველზე), შესაძლებელია იარაღზე უფლების მოპოვება ასევე მემკვიდრეობის მიღებით.⁸ ესეიგი, იარაღი არის ობიექტი, რომელიც შეიძლება იყოს კერძო საკუთრებაში, რომელიც შეიძლება გადადიოდეს ერთი მესაკუთრის ხელიდან მეორის ხელში, რომელიც შეიძლება იყოს სამოქალაქო ურთიერთობის ობიექტი, მიუხედავად შებლუდული ბრუნვაუნარიანობისა. ამავდროულად იარაღი, როგორც უკვე ვთქვით არის მოძრავი ნივთი. იარაღის გადაადგილება შეიძლება ერთი ადგილიდან მეორეზე და იარაღი აკმაყოფილებს მოძრავი ნივთის სხვა კრიტერიუმებსაც: ადამიანის ბატონობასა და ქვემდებარებულს, მოკლებულია პიროვნულობას, სივრცობრივად გამიჯნულია სხვა ნივთებისაგან, აქვს ღირებულება და დაშვებულია სამოქალაქო ბრუნვაში. იარაღიც, სხვა მოძრავი ნივთების მსგავსად, მაგალითად, როგორებიცაა მაცივარი, ტელევიზორი, კომპიუტერი ან ავტომობილი, უნდა ჩავთვალოთ, გირავნობაუნარიან საგნად; იარაღი შეიძლება იყოს გირავნობის უფლების ობიექტი. იარაღის გირავნობაუნარიანობა დასტურდება იმ ობიექტური გარემოებითაც, რომ არ არსებობს კანონმდებლობაში არცერთი ნორმა (საწინააღმდეგო მოსაზრებას განვიხილავთ მე-4 თავში), რომელიც აკრძალავდა ან შეზღუდავდა იარაღის დაგირავებას. სამოქალაქო კოდექსის, მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილში განმტკიცებული პრინციპი, რომელიც ცნობილია კერძო ავტონომიის სახელით, გვაძლევს შემდეგი დასკვნის საშუალებას: „ყველაფერია ნებადართული, რაც კანონით აკრძალული არაა“ და

⁸ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება, #164, სარგებლობაში ან საკუთრებაში არსებული იარაღისა და საბრძოლო მასალის ტარების, შენახვისა და გადაადგილების წესის დამტკიცების შესახებ, მე-2 და მე-12 მუხლები, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

მიგვითითებს იმაზე, რომ რადგან კანონი არ გვიშლის იარაღის დაგირავებას, ესეიგი იარაღი გირავნობაუნარიანია.

2. იარაღზე გირავნობის უფლების წარმოშობა გირავნობის სახეების ბათვალისწინებით

მას შემდეგ, რაც დავადგინეთ, რომ გარკვეული სახის იარაღი სამოქალაქო ბრუნვის ობიექტს წარმოადგენს, ასევე ის რომ იარაღი გირავნობაუნარიანია, სასურველია აღვნიშნოთ, რომ თეორიაში (ნორმატიულ აქტებშიც) გამოყოფენ გირავნობის სხვადასხვა სახეს. მაგ.: კანონისმიერი და სახელშეკრულებო გირავნობა, ანდა მფლობელობითი და რეგისტრირებული გირავნობა. აქვე, აუცილებელია დავსვათ კითხვა: „გირავნობის, რომელი სახით შეიძლება დაიტვირთოს იარაღი? სავარაუდოდ, არაა გამორიცხული იარაღი დაიტვირთოს, როგორც კანონისმიერი (მაგალითად, ნარდობისას), ასევე სახელშეკრულებო გირავნობით. კანონისმიერი გირავნობით იარაღი შესაძლოა დაიტვირთოს მაშინაც, როდესაც მაგალითად იარაღის მესაკუთრეს გააჩნია სახელმწიფოს წინაშე დავალიანება⁹; ხოლო სახელშეკრულებო გირავნობით გარიგების საფუძველზე. სამოქალაქო კოდექსის, 255-ე მუხლის მიხედვით სახელშეკრულებო გირავნობა შეიძლება იყოს მფლობელობითი და რეგისტრირებული; 257-ე მუხლის მიხედვით მფლობელობითი გირავნობა წარმოიშობა, მარტივად, მხარეთა შეთანხმებით (მათ შორის ზეპირი) ნივთის დაგირავებაზე და ნივთის მოგირავნისთვის პირდაპირ მფლობელობაში გადაცემით. ამავ კოდექსის, 258-ე მუხლის მიხედვით რეგისტრირებული გირავნობისას, გარდა მხარეთა შეთანხმებისა, რომელიც აუცილებელია წერილობითი სახის იყოს, აუცილებელია გი-

⁹ საქართველოს სავადასახალო კოდექსი, 238-39-ე მუხლები, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

რავნობის რეგისტრაცია უფლებამოსილ სახელმწიფო ორგანოში; ნივთის პირდაპირ მფლობელობაში გადაცემა სავალდებულო არაა. ასეთი ორგანო, რამოდენიმეა. მაგ.: საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო, შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტო, საქპატენტი და ა.შ.. ჩვენ ვიცით, რომ ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე გირავნობა რეგისტრირდება შინაგან საქმეთა სამინისტროში,¹⁰ პატენტის გირავნობა რეგისტრირდება საქპატენტში,¹¹ მაგ.: საყოფაცხოვრებო ტექნიკაზე გირავნობა რეგისტრირდება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში.¹² საინტერესოა, რომელ უფლებამოსილ ორგანოში უნდა დარეგისტრირდეს იარაღზე გირავნობა?

საქართველოს კანონი იარაღის შესახებ განსაზღვრავს იარაღის სახეებს, არეგულირებს იარაღის ბრუნვასთან დაკავშირებულ საკითხებს, ადგენს იარაღთან დაკავშირებული ურთიერთობების კონტროლის წესებს და აყალიბებს ამ ურთიერთობებში გარკვეულ შეზღუდვებს, განსაზღვრავს იარაღის ბრუნვის მონაწილეთა უფლებებსა და მოვალეობებს. იარაღის შესახებ კანონის, მე-13 მუხლი ადგენს, რომ: საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული იარაღი, მისი დამზადების დგილის მიუხედავად, ექვემდებარება სახელმწიფო აღრიცხვასა და რეგისტრაციას, „იარაღის რეესტრს აწარმოებს საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტო“. თუმცა, არც იარაღის შესახებ საქართველოს კანონში და არც სხვა

ნორმატიულ აქტებში, რომლებიც არეგულირებენ იარაღთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს ან/და შინაგან საქმეთა სამინისტროს(მომსახურების სააგენტოს) ფუნქციებს არ გვხვდება რეგულაციები იარაღის გირავნობასთან დაკავშირებით.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს მთავრობის დადგენილება, N337, „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების დამტკიცების შესახებ“ განსაზღვრავს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საქმიანობის სფეროს და ამოცანებს; ასევე, ამ დადგენილების მე-4 მუხლის, ლ) პუნქტი სამინისტროს ერთერთ ამოცანად „სანებართვო, სალიცენზიო და სარეგისტრაციო საქმიანობას“ ადგენს. სარეგისტრაციო საქმიანობა, აქ ფართო მნიშვნელობითაა ნახსენები და იგულისხმება ყოველგვარი რეგისტრაცია, როგორც ავტოსატრანსპორტო საშუალებების, მათზე გირავნობის, ასევე იარაღის რეგისტრაცია და ა.შ. მოცემული დანაწესი არ ზღუდავს შინაგან საქმეთა სამინისტროს იარაღზე გირავნობის რეგისტრაციაში. თუმცა, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, თავის ამოცანებს გარკვეულ შემთხვევებში ასრულებს სტრუქტურული ქვედანაყოფების, ტერიტორიული ორგანოების, სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებისა და საჯარო სამართლის იურიდიული პირების მეშვეობით. ერთერთი ასეთი, საჯარო სამართლის იურიდიული პირია: საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტო.¹³ საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს დებულება დამტკიცებულია შინაგან საქმეთა მინისტრის N56 ბრძანებით; ბრძანების მეორე მუხლში ზედმიწევნით არის ის, ფუნქცია-მოვალეობები განწერილი, რომლებიც სააგენტოს აკისრია. სწორედ შინაგან საქმეთა სამინისტროს

10 საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №892, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ გირავნობის რეგისტრაციის, ნასამართლობის შესახებ ცნობისა და მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ ცნობის გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი, 258-ე მუხლის, მე-4 და 5 ნაწილი, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

11 საქართველოს საპატენტო კანონი, 62(1)-ე და 62(2)-ე მუხლები, 04.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

12 საქართველოს კანონი საჯარო რეესტრის შესახებ, მე-16 მუხლი, 02.05.2017. <https://matsne.gov.ge/>

13 საქართველოს მთავრობის დადგენილება, N337, „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების დამტკიცების შესახებ“, მე-5 და მე-9 მუხლები, 04.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

მომსახურების სააგენტოა ის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც აწარმოებს იარაღის რეესტრს (ანუ აღრიცხავს მონაცემებს იარაღის და მათი მფლობელი/მესაკუთრე პირების შესახებ). თუმცა, არც შინაგან საქმეთა მინისტრის N56 ბრძანებაში – „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ“ რაიმეა ნათქვამი იარაღის დაგირავებაზე. იარაღის დაგირავებაზე არაფერია ნათქვამი არც მინისტრის ბრძანებაში, N892, სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ გირავნობის რეგისტრაციის, ნასამართლობის შესახებ ცნობისა და მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ ცნობის გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ. გვაქვს ერთგვარი საკანონმდებლო ვაკუუმი.

3. იარაღზე უფლებათა მარეგისტრირებელი ორბანოები

იარაღის რეგისტრაციის უფლებამოსილება მინიჭებული აქვს საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს. თუმცა, როგორც აღინიშნა, სააგენტოს უფლებამოსილებაში არაა გაწერილი იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაცია; შესაბამისად, გამომდინარე იქიდან, რომ არცერთ ბრძანებასა თუ კანონში მომსახურების სააგენტო ნახსები არაა, როგორც იარაღზე გირავნობის უფლების მარეგისტრირებელი ორგანო, იგი ვერ იქნება უფლებამოსილი განახორციელოს ამგვარი მომსახურება; ამასთან, ის წარმოადგენს საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს. ხოლო, საქართველოს კანონის საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ, მე-3 მუხლის მიხედვით „საჯარო სამართლის

იურიდიული პირი უფლებამოსილია, განახორციელოს შესაბამისი კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით ან/და თავისი წესდებით (დებულებით) გათვალისწინებული საქმიანობა, თუ შესაბამისი კანონით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული. თუ საჯარო სამართლის იურიდიული პირი დაფუძნებულია სახელმწიფო მმართველობის ორგანოს ადმინისტრაციული აქტით, მისი წესდება (დებულება) უნდა შეესაბამებოდეს იმ კანონის მოთხოვნებს, რომლის საფუძველზეც მიიღეს ადმინისტრაციული აქტი“.

მაშასადამე, მომსახურების სააგენტო იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაციაზე უფლებამოსილი ორგანო არ არის, არ არსებობს სპეციალური ნორმა, რომელიც ნათელს მოჰყენდა ამ სიტუაციას და მიგვითითებდა ორგანოზე, რომელსაც გააჩნია უფლება დაარეგისტრიროს იარაღზე გირავნობა, ამიტომ, ერთგვარი გამორიცხვის მეთოდით მივდივართ საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტომდე, რადანაც საჯარო რეესტრი ახდენს ზოგადად მოძრავ ნივთებზე (გარდა ავტოსატრანსპორტო, მცურავი და მფრინავი საშუალებებისა) გირავნობის რეგისტრაციას.¹⁴ დასაადგენია, აკმაყოფილებს თუ არა იარაღი საჯარო რეესტრის მიერ რეგისტრირებადი მოძრავი ნივთის დამახასიათებელ თვისებებს. საჯარო რეესტრის შესახებ საქართველოს კანონის, მე-2 მუხლის ბ) პუნქტში ვკითხულობთ: მოძრავი ნივთი – ნებისმიერი ნივთი, რომელიც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით არ არის უძრავი, გარდა მექანიკური სატრანსპორტო, საფრენი და მცურავი საშუალებებისა.

საჯარო რეესტრის შესახებ კანონის მესამე თავის (მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა რეესტრში რეგისტრაციისადმი დაქვემდებარებული უფლებები), მე-16

14 საქართველოს კანონი საჯარო რეესტრის შესახებ, მე-2 და მე-16 მუხლები, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

მუხლში ნათქვამია, რომ „მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა რეესტრში რეგისტრირდება: გირავნობა (გარდა ფინანსური გირაოსი), ლიზინგი და საბანკო გარანტია(საჯარო რეესტრი გირავნობის უფლებას არ არეგისტრირებს ავტოსატრანსპორტო, მცურავ და მფრინავ საშუალებებზე). ამავე კანონის, 23-ე მუხლში ჩამოთვლილია ის დამაბრკოლებელი გარემოებები, რომელთა არსებობისას საჯარო რეესტრი უფლებამოსილია უარი განაცხადოს გირავნობის უფლების რეგისტრაციაზე. ძირითადად, უარის თქმის საფუძველი შეიძლება იყოს გარიგების ფორმის დაუცველობა ან რაიმე კონკრეტული დარღვევა, რომელიც აფერხებს ან კრძალავს უფლების რეგისტრაციას ნივთზე, მაგალითად, რეგისტრაციის მოთხოვნის დროისთვის საკუთრების უფლება გადასულია ახალ მესაკუთრზე.

ამგვარად, გამოდის, რომ ბრუნვაუნარიან იარაღზე, როგორც მოძრავ ნივთზე, სავსებით შესაძლებელია გავრცელდეს გირავნობის უფლება, ხოლო ამ უფლების მარეგისტრირებელ ორგანოს წარმოადგენს საჯარო რეესტრი, იგი ვალდებულია, რეგისტრაციის შესახებ განცხადების რეგისტრაციისთანავე, დაუყონებლივ მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.¹⁵

სხვა საკითხია, თუ რამდენად მართებულია საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო იყოს იარაღზე გირავნობის უფლების მარეგისტრირებელი ორგანო. როგორც ვახსენეთ, იარაღთან დაკავშირებულ საკითხებს, თავისი ინსტიტუციური დანიშნულების გამო, აგვარებს (ან უნდა აგვარებდეს) მომსახურების სააგენტო (გარდა იარაღზე გირავნობისა). შსს-ს მომსახურების სააგენტოს იარაღთან მიმართებით აქვს მეტი „გამოცდილება“, მისთვის ცნობილია რომელი იარაღია ბრუნვაუნარიანი, რომელ იარაღზე ვრცელდება საკუთრებისა და რომელზე

სარგებლობის უფლება, წვდომა აქვს ე.წ. იარაღის „ისტორიაზე“. ლოგიკურად, შსს-ს მომსახურების სააგენტოს ინსტიტუციური დანიშნულების და იარაღის თავისებურების (მომეტებული საფრთხე) გამო, სააგენტოა ის უწყება, რომელსაც უნდა ევალებოდეს იარაღთან დაკავშირებული ურთიერთობების აღრიცხვა და კონტროლი. შესაბამისად, თუ შსს-ს მომსახურების სააგენტოს არ ევალება იარაღზე გირავნობის რეგისტრაცია, ერთგვარი გამოუვალი სიტუაციის გამო, საჯარო რეესტრის სააგენტო იძულებული ხდება, შეითავსოს იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაციის უფლებამოსილებაც, მიუხედავად იმისა, რომ ყველა სხვა, იარაღთან დაკავშირებულ საკითხს აგვარებს მომსახურების სააგენტო.

იარაღზე გირავნობის რეგისტრაციის, დღეს არსებული მოდელი, შექმნილია იმის გამო, რომ შსს-ს მინისტრის არცერთ ბრძანებაში, რომელიც მომსახურების სააგენტოს ფუნქციებს განსაზღვრავს და არც იარაღის შესახებ კანონში, არარის ნახსენები იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაცია.

კვლევის პროცესში, ოფიციალური სტრუქტურების წარმომადგენლები აცხადებდნენ, რომ „დაუშვებელია იარაღზე გირავნობის უფლების რეგისტრაცია“. ამგვარი მოსაზრებისაა ბოგიერთი პრაქტიკოსი იურისტიც, ასევე აღსანიშნავია, რომ იარაღის ბრუნვის წესების საგამოცდო საკითხებშიც ნათქვამია, რომ ფიზიკურ პირს არ აქვს უფლება, თავის საკუთრებაში არსებული სანადირო ცეცხლსასროლი იარაღი დააგირაოს.¹⁶

აღსანიშნავია კვლევის ერთი ეპიზოდი: საჯარო რეესტრისათვის განცხადებით მიმართვის შემდეგ, შეკითხვით: „შეიძლებაოდა, თუ არა იარაღის დაგირავება და რა სამართლებრივი აქტებით რეგულირდებოდა იარაღის გირავნობასთან დაკავშირებული ურთიერთობები?“ საჯარო რეესტრის უფლება-

15 საქართველოს კანონი საჯარო რეესტრის შესახებ, მე-17 მუხლი, 05.10.2017. <https://matsne.gov.ge/>

16 http://sagency.ge/uploads/iaragis_gamocda/sanadiro.pdf , <https://inadire.ge/biletebi/>

მოსილმა პირმა განგვიმარტა, რომ: „იარაღის გირავნობის რეგისტრაციის საკითხი არ რეგულირდება „საჯარო რეესტრის შესახებ“ საქართველოს კანონით“.¹⁷ საჯარო რეესტრის პოზიცია, ასევე იყო ის, რომ იარაღზე გირავნობის რეგისტრაციის უფლება შსს–ს მომსახურების სააგენტოს უნდა განეხორციელებინა.¹⁸ ბოლო პასუხში, საჯარო რეესტრის უწყება ოფიციალურად განმარტავს, რომ: „ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა მოხდეს იმის შეფასება, სარეგისტრაციოდ წარდგენილი იარაღი წარმოადგენს, თუ არა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლით რეგულირებული გირავნობის უფლების საგანსა და მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა რეესტრში რეგისტრაციას დაქვემდებარებულ უფლებას. შესაბამისად, იმისთვის, რომ მარეგისტრირებელმა ორგანომ, თავის უფლებამოსილებას მიკუთვნებულ საკითხებთან დაკავშირებით მიიღოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისი გადაწყვეტილება, აუცილებელია, დაინტერესებულმა პირმა სარეგისტრაციოდ წარადგინოს კონკრეტული განცხადება, სარეგისტრაციო დოკუმენტაცია და კონკრეტული მომსახურებისთვის კანონით დადგენილი საფასურის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.“¹⁹

4. იარაღის გირავნობა- უნარიანობასთან დაკავშირებით განსხვავებული შეხედულების მართებულობა

არსებობს მოსაზრება, რომ იარაღი არ შეიძლება დაიტვირთოს გირავნობით. ამ მოსაზრების ძირითადი არგუმენტები

17 დოკუმენტის N: KA011785700257416,(12/02/2016),(იხ. საჯარო რეესტრის ელექტრონულ კანცელარიაში).
18 დოკუმენტის N: KA011741602844715, (10/12/2015), ასევე N: KA011721346004016, (22/01/2016),(იხ. საჯარო რეესტრის ელექტრონულ კანცელარიაში).
19 დოკუმენტის N: KA 011792536972216,(23/03/2016),(იხ. საჯარო რეესტრის ელექტრონულ კანცელარიაში).

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლი და საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, 2014 წლის 28 თებერვლის, N164-ე ბრძანების მე-15 მუხლი გახლავთ. კერძოდ, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლის ნორმა, ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად: „მოვალის ან მესამე პირის მოძრავი ნივთი ან/და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომლის სხვა პირთათვის გადაცემა დასაშვებია, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც ფულადი, ისე არაფულადი მოთხოვნის უზრუნველყოფის საშუალებად, ისე, რომ კრედიტორი (მოგირავნე) იძენს უფლებას, დაიკმაყოფილოს მოთხოვნა დაგირავებული ქონების (გირავნობის საგნის) რეალიზაციით ან მხარეთა შეთანხმებით – მისი საკუთრებაში მიღებით მოვალის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში. ხოლო, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, 2014 წლის 28 თებერვლის, N 164-ე ბრძანების მე-15 მუხლის ნორმა, ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად: „აკრძალულია იარაღისა და საბრძოლო მასალის გადაცემა სხვა პირთათვის ან/და ამოღება (ჩვენება) საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში დემონსტრირების მიზნით, გარდა მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა“. 254-ე და მე-15 მუხლების ურთიერთშეჭერებისას იქმნება შთაბეჭდილება, რომ 254-ე მუხლი საგნის გირავნობით დატვირთვისათვის აწესებს საგნის გადაცემაუნარიანობას, რაც იმავდროულად იმას ნიშნავს, რომ საგანი რომლის გადაცემაც არ შეიძლება, არ შეიძლება დაიტვირთოს გირავნობით; ხოლო, მე-15 მუხლი ადგენს, რომ იარაღის გადაცემა არ შეიძლება. შედეგად ვიღებთ დასკვნას: საგნის გირავნობით დატვირთვისთვის შესაძლებელი უნდა იყოს მისი გადაცემა, იარაღის გადაცემა კი, არ შეიძლება, ანუ იარაღის გირავნობით დატვირთვა არ შეიძლება. აღნიშნული მუხლების მსგავსი ინტერპრეტაცია შესაძლოა არ იყოს მართებული. ამ ინტერ-

პრეტაციის/დასკვნის სისწორის შესამოწმებლად, პირველ რიგში, პასუხი უნდა გაეცეს კითხვას, თუ რა იგულისხმება ტერმინში „გადაცემა“? კანონმდებლობა ამ ტერმინს არ განმარტავს. გადაცემაში, ერთის მხრივ შეიძლება იგულისხმებოდეს მფლობელობაში გადაცემა-თხოვება (ქირავნობა), მეორეს მხრივ კი, გასხვისება-განკარგვა. გასათვალისწინებელია, რომ უმრავლეს შემთხვევაში განკარგვა დაკავშირებულია გადაცემასთან და ხორციელდება გადაცემის მეშვეობით; როგორც წესი, უფლების ან სამართლებრივი ურთიერთობის განკარგვა გულისხმობს მათ გადაცემას სხვა პირისთვის, ე.ი. შემძენისათვის.²⁰ მაშასადამე, დასადგენია, თუ რა შეიძლება მოიაზრებოდეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლიში ნახსენებ „გადაცემის“ ქვეშ და ასევე, დასადგენია, თუ რა იგულისხმება საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, 2014 წლის 28 თებერვლის, N164 ბრძანების მე-15 მუხლში ნახსენებ „გადაცემის“ მიღმა. საკითხის გადაწყვეტისას გასათვალისწინებელია ორივე ნორმის შინაარსი, მიზანი, და ნორმის სისტემური და დოქტრინალური განმარტების მეთოდი.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 254-ე მუხლი ადგენს გირავნობის ლეგალურ დეფინიციას. გირავნობის ძირითადი არსი და მიზანი არის მოთხოვნის უზრუნველყოფა და უზრუნველყოფილი კრედიტორის უპირატესი დაკმაყოფილება.²¹ მოგირავნის პოზიციიდან გირავნობა ვალდებულების უზრუნველყოფის შინაარსის უფლებაა, რომელიც კრედიტორს მოვალის მხრიდან ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში, გირავნობის საგნის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლით მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას აძლევს.²² კრედიტორის უზრუნველყოფილი მოთხოვნის დაკმა-

ყოფილება ხდება გირავნობის საგნით. თავის მხრივ, გირავნობის საგანიც უნდა აკმაყოფილებდეს გარკვეულ მოთხოვნებს, რომ შესაძლებელი იყოს გირავნობის მიზნის მიღწევა. გირავნობის საგანი შეიძლება იყოს მოძრავი ნივთი ან არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე.²³ მოძრავია ყველა ნივთი, რომელიც არ განეკუთვნება სამოქალაქო კოდექსის 149-ე მუხლით განსაზღვრულ ნივთებს, ე.ი. არ წარმოადგენენ უძრავ ნივთებს. თუმცა ყოველგვარი მოძრავი ნივთებიც არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს გირაოდ. მაგალითად, პასპორტი, მართვის მოწმობა, დიპლომი და ა.შ. გარეგნულად განეკუთვნებიან ნივთებს, მაგრამ მათი დაგირავება არ შეიძლება. ამიტომ უსვამს ხაზს კოდექსის 254-ე მუხლის პირველი ნაწილი, რომ დაგირავება შეიძლება იმ ნივთების და ქონებრივი სიკეთის, „რომელთა გადაცემაც სხვა პირთათვის დასაშვებია“. იმის გასარკვევად, თუ რისი გადაცემაა დასაშვები და რისი არაა, პასუხს იძლევა 147-ე მუხლი, რომელიც ქონების ლეგალურ დეფინიციას განამტკიცებს. ამ მუხლის თანახმად, გირაოდ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ ისეთი სიკეთე, „რომელთა ფლობაც, სარგებლობა და განკარგვა შეუძლიათ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს.“²⁴ მაშასადამე, გირაოდ მოძრავი ნივთების გამოყენებისას უნდა დაზუსტდეს, ეს ნივთი შეესაბამება თუ არა სამოქალაქო კოდექსის 254-ე და 147-ე მუხლების მოთხოვნებს.²⁵ გირავნობის საგნისთვის კანონით წარდგენილი სხვა მოთხოვნები არის: დამგირავებლის საკუთრების უფლება გირავნობის საგანზე; ღირებულება, რომელიც უნდა ჰქონდეს გირავნობის საგანს. გირავნობის საგანი შეიძლება იყოს მოხმარებადი ან მოუხმარებადი, ინდივიდუალური ან გვარეობითი ნიშნით განსაზღვრული ნივთი.²⁶

20 ჭანტურია ლ., 2011. სამოქალაქო სამართლის ზოგადი ნაწილი, თბილისი, გვ. 308-309.
 21 ჭეჭელაშვილი ზ., 2017. სანივთო სამართალი, თბილისი, გვ. 412-414.
 22 შოთაძე თ., 2014. სანივთო სამართალი, თბილისი, გვ. 277-278.

23 იქვე, გვ. 282.
 24 ჭანტურია ლ., 1999. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, თბილისი, გვ. 193-194.
 25 იქვე.
 26 შოთაძე თ., 2014. სანივთო სამართალი, თბილისი, გვ. 282-283.

ყოველივე თქმულიდან გამომდინარე, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ 254-ე მუხლში მოცემული ნორმა „...მოძრავი ნივთი ან/და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომლის სხვა პირთათვის გადაცემა დასაშვებია...“ გაგებულ უნდა იყოს შემდეგნაირად: „...მოძრავი ნივთი ან/და არამატერიალური ქონებრივი სიკეთე, რომლის განკარგვა დასაშვებია...“. ამ მოსაზრებას ამყარებს გერმანიის სამოქალაქო კოდექსის 1204-ე პარაგრაფი, რომელიც ადგენს მოძრავ ნივთებზე გირავნობის უფლების კანონისმიერ შინაარსს. კერძოდ 1204-ე პარაგრაფის მიხედვით: (1) მოძრავი ნივთი მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად შეიძლება დაიტვირთოს ისე, რომ კრედიტორი იყოს უფლებამოსილი, მოახდინოს მოთხოვნის დაკმაყოფილება ნივთიდან(გირავნობა).²⁷ ხოლო, 1228-ე პარაგრაფის მიხედვით: (1) გირავნობის საგნიდან მოგირავნის მოთხოვნის დაკმაყოფილება ხორციელდება გირავნობის საგნის გაყიდვით.²⁸ გაყიდვა კი, განკარგვაა. გირავნობის ფილოსოფია იმაშია, რომ მისი საგნი სხვისთვის გადაცემით (განკარგვით) უნდა იძლეოდეს თავის მოძიების საშუალებას, რომლითაც მოხდება კრედიტორის დაკმაყოფილება.

საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის, 2014 წლის 28 თებერვლის, N164-ე ბრძანების მე-15 მუხლის ნორმის შინაარსის და მასში გამოყენებული ტერმინის – „გადაცემა“ შინაარსის დადგენისათვის, გასათვალისწინებელია თვითონ N164 ბრძანების მიზნები. 164-ე ბრძანების მე-15 მუხლის ნორმის შინაარსი და მიზანი მხოლოდ სისტემურად, 164-ე ბრძანების ზოგად მიზნებთან და მე-15 მუხლის თავის(თავი 2) მიზანთან ერთად შეიძლება დადგინდეს. 164-ე ბრძანების 1 მუხლის პირველი პუნქტი ადგენს: „ეს წესი განსაზღვრავს საკუთრებაში ან

სარგებლობაში არსებული სამოქალაქო იარაღის, აგრეთვე იარაღის ძირითადი ელემენტების რეგისტრაციის, ხელახალი რეგისტრაციის, ჩამოწერის, ტარების, გადატანა-გადაზიდვის, აგრეთვე შენახვის წესსა და რეჟიმს. ამავე ბრძანების(164-ე), მეორე თავი, რომელიც იწყება მე-13 და მთავრდება მე-17 მუხლით (მოიცავს მე-15 მუხლს), აყალიბებს იარაღის ტარების წესებს. ტარების და არა განკარგვის. იარაღის შესახებ კანონის, მე-2 მუხლის, ტ) პუნქტი განმარტავს იარაღის ბრუნვას. კრძოდა, იარაღის ბრუნვა – იარაღით ვაჭრობა, იარაღის აღრიცხვა, რეგისტრაცია, დამზადება, წარმოება, შეკეთება (მოდერნიზებისა და ადგილზე მომსახურების ჩათვლით), შექმნა, შენახვა, ტარება, გამოყენება, გადატანაგადაზიდვა, გადაგზავნა, ექსპორტი, იმპორტი, რეექსპორტი, ტრანზიტი, ამოღება, ჩამოწერა, განადგურება, შიდა გადამუშავება, გარე გადამუშავება, დროებითი შემოტანა ან/და გატანა, კოლექციონირება და ექსპონირება, საქართველოში შემოტანა და საქართველოდან გატანა, ბალისტიკური შემოწმება, ტყვია-მასროთეკის წარმოება. მაშასადამე, დგინდება, რომ 164-ე ბრძანების მე-15 მუხლი ადგენს წესს, რომელიც დაკავშირებულია იარაღის ტარებასთან, ხოლო იარაღის შესახებ კანონის მე-2 მუხლის ტ) პუნქტი იარაღის ტარებას მიჯნავს იარაღის შექმნისაგან და იარაღით ვაჭრობისაგან. იარაღის შექმნა და იარაღით ვაჭრობა სხვა არაფერია თუ არა იარაღის განკარგვა (ყიდვა, გაყიდვა, ჩუქება). ყიდვა, გაყიდვა, ჩუქება გულისხმობს განკარგვას.²⁹ როგორც ვთქვით, 164-ე ბრძანების მე-2 თავი ადგენს იარაღის ტარების წესებს და შეიცავს მე-13, მე-14, მე-15, მე-16 და მე-17 მუხლებს. ამ მუხლების ნორმების ანალიზის შედეგად, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ იარაღის ტარება გულისხმობს იარაღის მფლობელობას. 164-ე ბრძანების, მე-

27 კროფტოლერი ი., მთარგმნელები: დარჯანია თ., ჭეჭელაშვილი ზ., 2014. გერმანიის სამოქალაქო კოდექსის სასწავლო კომენტარი, თბილისი, გვ. 801.

28 იქვე, გვ. 807.

29 ჭანტურია ლ., 2011. სამოქალაქო სამართლის ზოგადი ნაწილი, თბილისი, გვ. 308-309.

13 მუხლის ნორმა, ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად: იარაღის ტარების უფლების მქონე პირი პირადად არის პასუხისმგებელი მისი დაცვისა და მოვლისათვის, აგრეთვე ვალდებულია დაიცვას იარაღის ბრუნვის თაობაზე მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესები. დაცვა და მოვლა, პირველ რიგში, მფლობელობასაც მოიაზრებს. მე-14 მუხლის ნორმა, ადგენს: აკრძალულია იარაღის ტარება სპეციალური აღჭურვილობის გამოყენების გარეშე. ლოგიკური განმარტების შედეგად, შეუძლებელია ამ დანაწესში ფაქტობრივი ზემოქმედება არ დაინახოთ. მე-16 მუხლის ნორმა, შემდეგნაირადაა ჩამოყალიბებული: იარაღისა და საბრძოლო მასალის დაკარგვის ან გატაცების შემთხვევაში, იარაღის მესაკუთრე ვალდებულია აღნიშნულის თაობაზე დაუყოვნებლივ შეატყობინოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამის დანაყოფს. აღნიშნული ნორმა არეგულირებს მფლობელობის დაკარგვის შემთხვევას. მე-17 მუხლის ნორმა, ჩამოყალიბებულია შემდეგი სახით: იარაღის ტარების უფლების მქონე იარაღის მესაკუთრე ან მოსარგებლე იარაღის ტარებისას ვალდებულია პირადობის დამადასტურებელ საბუთთან ერთად იქონიოს B, C ან D კატეგორიის იარაღის რეგისტრაციის მოწმობა. აღნიშნული მუხლის ნორმა ადგენს, თუ რა საბუთების ტარების ვალდებულება გააჩნია იმ პირს, ვინც ფლობს იარაღს. ნათელია, რომ 164-ე ბრძანების, მე-2 თავის, მე-13, მე-14, მე-16 და მე-17 მუხლები ადგენენ წესებს, რომლებიც უკავშირდება იარაღის ფლობას და არა განკარგვას. დავუბრუნდეთ მე-2 თავის მე-15 მუხლს, რომლის ნორმაც, ჩამოყალიბებულია შემდეგნაირად: აკრძალულია იარაღისა და საბრძოლო მასალის გადაცემა სხვა პირთათვის ან/და ამოღება (ჩვენება) საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში დემონსტრირების მიზნით, გარდა მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. მე-15 მუხლის ნორმის სისტემური განმარტების შემთხვევაში, უნდა ვივარაუდოთ, რომ მე-15

მუხლიც არეგულირებს მფლობელობასთან დაკავშირებულ საკითხებს. აქ, შეიძლება დავინახოთ კანონმდებლის განზრახვა, აღკვეთოს იარაღის გადასვლა/გადაცემა იმ პირის ხელში, ვისაც არ აქვს იარაღის ტარების ლეგალური უფლება. ანუ, მუხლის ნორმის მიზანი არის ის, რომ გადაცემით იარაღი არ მოხვდეს არამართლზომიერ მფლობელობაში. შეუძლებელია ვივარაუდოთ, რომ მე-15 მუხლის ნორმა გადაცემაში გულისხმობს განკარგვას, მაგალითად ნასყიდობას. ამგვარი ვარაუდის დაშვება, მიგვიყვანდა კოლიზიამდე იმ ნორმასთან, რომელიც ნებას რთავს იარაღის მესაკუთრეს განკარგოს (მაგ. გაყიდოს) იარაღი. საქართველოს კანონის იარაღის შესახებ, მე-2 მუხლის ფ) პუნქტი ადგენს: იარაღის მესაკუთრე – პირი, რომელსაც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით მინიჭებული აქვს იარაღის ფლობის, განკარგვისა და იარაღით სარგებლობის უფლება; მაშასადამე, ვხედავთ, რომ იარაღის მესაკუთრე უფლებამოსილია, გარდა იარაღის ფლობისა (მაგ.: შენახვა, ტარებისა), განკარგავდეს იარაღს. განკარგვა გულისხმობს ნივთის უფლებრივ დატვირთვასაც (დაგირავებას).³⁰

გარდა ამისა, პრაქტიკაში არსებობს შემთხვევები, როდესაც სახელმწიფო აღსრულების სამსახური, მოვალისგან ვალის ამოღების მიზნით, ყადაღას ადებს მოვალის სახელზე რეგისტრირებულ იარაღს.

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარეობს, რომ 254-ე მუხლში მოცემულ ტერმინში „გადაცემა“ – იგულისხმება განკარგვა. ხოლო, განკარგვა ხდება იმ სიკეთის, რომელიც 147-ე მუხლის მიხედვით არის ქონება. შესაბამისად, დაგირავება უნარიანია ის იარაღი, რომელიც 147-ე მუხლის მიხედვით არის ქონება. 164-ე ბრძანების, მე-2 თავის, მე-15 მუხლი კრძალავს იარაღის მფლობელობაში გადაცემას, მაგრამ, არა განკარგვას. 164-ე ბრძანების, მე-15 მუხლში მოცემულ ტერმინში „გადაცემა“ არ იგულისხმება

30 იქვე.

განკარგვა. იმის დაშვება, რომ მე-15 მუხლი კრძალავს იარაღის განკარგვას, წინააღმდეგობაში მოვიდოდა კანონთან იარაღის შესახება, რომელიც იარაღს განკარგვაუნარიან საგნად განიხილავს.

დასკვნა

შევთანხმდით, რომ იარაღი შეზღუდულ-ბრუნვაუნარიანია, მოძრავი ნივთია და მასზე გირავნობის უფლების რეგისტრაციაც სავსებით შესაძლებელია, ხოლო ამ უფლების მარეგისტრირებელი ორგანო საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო გახლავთ; თუმცა, უსაფრთხო სამოქალაქო ბრუნვისთვის და კეთილსინდისიერი შემძენის ინტერესების დაცვის მიზნით, უმჯობესი იქნებოდა აღნიშნული უფლებამოსილება მომსახურების სააგენტოს ფუნქციებში ყოფილიყო. აღნიშნულს მოწმობს ისიც, რომ, როდესაც მომსახურების სააგენტო იარაღზე საკუთრების რეგისტრაციის ცნობას გასცემს, მან შესაძლოა არ იცოდეს ნივთის უფლებრივი მდგომარეობის შესახებ და დაგირავებულ ნივთზე(იარაღზე)გასცეს საკუთრების ცნობა-ამონაწერი, სადაც არ იქნება ასახული გირავნობის არსებობის ფაქტი. ეს ხარვეზი, შესაძლებელი ხდება იმიტომ, რომ იარაღზე გირავნობის რეგისტრაცია შსს-ს მომსახურების სააგენტოს რეესტრის მაგივრად, საჯარო რეესტრის მოძრავი ნივთების რეესტრში იქნება დაფიქსირებული. ასეთ ვითარებაში, გამოდის, რომ გაცემული ცნობა არასრულყოფილია. ამრიგად, თუკი საჯარო რეესტრი იარაღზე გირავნობის უფლების მარეგისტრირებელი ორგანოა, ხოლო მომსახურების სააგენტო გასცემს იარაღზე საკუთრების უფლების ცნობას (ამონაწერს), გამოდის, რომ ზემოთაღნიშნულ კაზუსში ნაჩვენები უზუსტობის თავიდან ასაცილებლად, ამ ორ მარეგისტრირებელ ორგანოს უნდა ჰქონდეთ ერთმანეთთან კავშირი და ხდებოდეს ინფორმაციის გაცვლა იარაღზე არსებული უფლებების შესახებ.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია დაგირავებული იარაღის რეალიზაციის საკითხიც. მართლია, რეგისტრირებული გირავნობისას, უზრუნველყოფილი საგნის მოგირავნისთვის გადაცემა, როგორც წესი, არხდება, თუმცა რეალიზაციის შემთხვევაში ეს გარადაუვალაა. სამოქალაქო კოდექსის, 276-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით: „მოგირავნის დაკმაყოფილება ხდება გირავნობის საგნის რეალიზაციით ან მოთხოვნის დაკმაყოფილების მიზნით დაგირავებული ნივთის მოგირავნის საკუთრებაში გადაცემით, თუ კანონით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული“. გამოდის, რომ მოგირავნეს შეუძლია, საკუთრებაში დაიტოვოს იარაღი ან მოახდინოს მისი რეალიზაცია, თუმცა ორივე შემთხვევაში აუცილებელია მოგირავნეს ჰქონდეს ამის უფლებამოსილება, რადგან როგორც ნაშრომის დასაწყისში აღვნიშნეთ, იარაღის მესაკუთრე გარკვეულ, მისდამი წაყენებულ, კანონის მიერ მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს. საინტერესოა, როდესაც პირი იარაღის დაგირავებას გადაწყვეტს, თავიდანვე უნდა იყოს გათვალისწინებული, რომ მოგირავნეს ჰქონდეს იარაღის ქონის (შეძენის, ფლობის) უფლება, თუ შესაძლოა აღნიშნულის აუცილებლობა დადგეს მხოლოდ მაშინ, როდესაც გირავნობის საგნის რეალიზაციის საკითხი დადგება. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ შინაგან საქმეთა მინისტრის N164 ბრძანება – „სარგებლობაში ან საკუთრებაში არსებული იარაღისა და საბრძოლო მასალის ტარების, შენახვისა და გადაადგილების წესის დამტკიცების შესახებ“ მე-15 მუხლში ადგენს, რომ: „აკრძალულია იარაღისა და საბრძოლო მასალის გადაცემა სხვა პირთათვის“. შესაბამისად, აღნიშნული საკითხი დასარეგულირებელია და საჭიროა კანონმდებლობაშიც საჭირო რეგულაციების გათვალისწინება. რა თქმა უნდა, მოგირავნის მოთხოვნის, დაგირავებული იარაღით, დაკმაყოფილების მიზნით შესაძლებელია აღმასრულებელი სუბიექტი აღიჭურვოს სპეციალური უფლებამოსილებით იარაღის

ამოღებაზე და მის რეალიზაციაზე (რაც, სავარაუდოდ, ამჟამადაც შესაძლებელია). სწორედ აღსრულების მექანიზმებით არის შესაძლებელი დაგირავებული იარაღით მოგირავნის ინტერესების დაკმაყოფილება, მაგრამ ეს, არსებითად, პრობლემურ მდგომარეობას არ აღმოფხვრის. ამ შემთხვევაშიც, აუცილებელია საკითხის რეგულირება, რადგან სხვანაირად გამოდის, რომ ვუშვებთ იარაღის გირავნობას,

თუმცა მისი რეალიზაციის შემთხვევაში გაურკვევლია, როგორ უნდა წარიმართოს პროცესი. რათქმუნდა, გვესმის, რომ აღნიშნული დერეგულაცია გამოწვეულია ხსენებული ურთიერთობის მოთხოვნის სიმცირით, თუმცა ეს მიზეზი ვერ გამოდგება არგუმენტად და იმის ასახსნელად, თუ რატომაა ურთიერთობათა ამ სფეროში საკანონმდებლო სიცარიელე.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. შოთაძე თ., 2014. სანივთო სამართალი. თბილისი.
2. ზოიძე ბ., 2003. ქართული სანივთო სამართალი. (მეორე გადამუშავებული სრულყოფილი გამოცემა), თბილისი.
3. ქეჭელაშვილი ზ., 2017. სანივთო სამართალი (შედარებით სამართლებრივი კვლევა). თბილისი.
4. რედაქტორი: ქანტურია ლ., 1999. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი (წიგნი მეორე). თბილისი.
5. ვოლფი მ., მთარგმნელი და რედაქტორი: ზურაბ ქეჭელაშვილი, 2016. სანივთო სამართალი. თბილისი.
6. კროფჰოლერი ი., მთარგმნელი: ზურაბ ქეჭელაშვილი, თორნიკე დარჯანია, 2014. გერმანიის სამოქალაქო კოდექსის სასწავლო კომენტარი. თბილისი.
7. რედაქტორი: ქანტურია ლ., 2017. სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, თბილისი.
8. კერესელიძე დ., 2009. კერძო სამართლის უზოგადესი სისტემური ცნებები. თბილისი.
9. ქანტურია ლ., 2011. სამოქალაქო სამართლის ზოგადი ნაწილი. თბილისი.
10. Агешкина Н.А., Баринов Н.А., Бевзюк Е.А., Беляев М.А., Бирюкова Т.А., Вахрушева Ю.Н., Гришина Я.С., Закиров Р.Ю., Кожевников О.А., Копьев А.В., Кухаренко Т.А., Морозов А.П., Морозов С.Ю., Серебренников М.М., Шадрин Е.Г., Юдина А.Б. 1994. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации. Часть первая.
11. Кресникова Н.И., 2015. Имущественный залог в системе гражданского законодательства Российской Федерации. журнал: Право и экономика.
12. Войтовичь Е.П., 2011. ЗАЛОГОВОЕ ПРАВО. Новосибирск.
13. Мосолова О., 2013. РАЗВИТИЕ ЗАЛОГОВОГО МЕХАНИЗМА В СИСТЕМЕ КРЕДИТОВАНИЯ. Москва.
14. Квльмыкова А.В., 2007. СУЩНОСТЬ ПРАВА ЗАЛОГА В ГЕРМАНСКОМ И РОССИЙСКОМ ПРАВЕ. Журнал Российское право №3.

ნორმატიული აქტები:

1. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი. <https://matsne.gov.ge/>
2. საქართველოს კანონი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
3. საქართველოს კანონი საჯარო რეესტრის შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
4. საქართველოს კანონი იარაღის შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
5. საქართველოს მთავრობის დადგენილება N 337 საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დებულების დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
6. საქართველოს მთავრობის დადგენილება №144 იარაღის ბრუნვასთან დაკავშირებული ლიცენზიებისა და ნებართვების გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
7. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება N56 საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს დებულების დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
8. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №164 სარგებლობაში ან საკუთრებაში არსებული იარაღისა და საბრძოლო მასალის ტარების, შენახვისა და გადაადგილების წესის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
9. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №729 სამოქალაქო ცეცხლსასროლი იარაღის და გაზის (აირის) იარაღის ბრუნვის წესების ცოდნაში გამოცდის ჩატარების ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
10. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №892 სსიპ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ გირავნობის რეგისტრაციის, ნასამართლობის შესახებ ცნობისა და მექანიკური სატრანსპორტო საშუალების სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ ცნობის გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
11. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №963 სამოქალაქო ბრუნვაში დაშვებული სანადირო და სპორტული პნევმატური იარაღის რეგისტრაციის წესის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>
12. საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №1371 იარაღის რეგისტრაციის მოწმობის, სანებართვო მოწმობების ფორმების, ნასამართლობის შესახებ ცნობის ბლანკის, აგრეთვე მათი გამოყენებისა და აღრიცხვა-ანგარიშგების წესის დამტკიცების შესახებ. <https://matsne.gov.ge/>

WEAPON AS A PLEDGE OBJECT

Giorgi Glazovi

LLM. Ilia State University Law School Researcher and quest lecturer, Lawyer at legal clinic at Ilia State University

KEY WORDS: Demand, Provision, Registering

RESUME

Today, in the period of free market economy, material values, including needs, are of great importance for a human's well-being and development. Therefore, it necessitates the protection/provision of these values (needs).

Pledge holds one of the first places in law which ensures needs. As pledge exists on real objects, it protects the creditor from the debtor's insolvency. For this reason, it represents the creditor's object of interest. In order to ensure the creditor's needs, it would be appropriate to select valuable property. However, while selecting some of them, such as, a weapon-a gun, a rifle, a pistol, a sword, a dagger, a knife, etc. with the purpose of pledging them, the questions arise concerning their capacity of pledge. With the aim of satisfying the pledger's needs, especially, when the debtor (pledgee) owns a valuable weapon and is willing to turn this weapon into the object of securing his/her duties, it is desirable to ask the following questions: 1) Is it possible to pledge a weapon? 2) If it is, then how? The answers to the questions are as follows: 1) Yes, it is possible to pledge a weapon as it is subject to pledge. 2) In most cases, in order to pledge a weapon, we will have to refer to public registry office. However, it would be more justifiable if the questions connected with the pledge of the weapon were in the domain of the Ministry of Internal Affairs.

The Georgian law determines neither the body for registering a weapon as pledge nor the functions of the body throughout the period while the pledge is in action. The purpose of the research is to review the difficulties existing in this direction with an aim of solving them.

NOTES:

1. <http://aaf.ge/index.php?menu=2&jurn=20&rubr=2&mas=584> (In Georgian)
2. Dzierishvili z., 2010. nature of contracts of transfer of property into ownership, Tbilisi, p. 1-116. (In Georgian)
3. Law of Georgia on Public Registry, article 2(b), <https://matsne.gov.ge/> [1.10.2017] (In Georgian)
4. Law of Georgia on Licenses and Permits, Articles 6 and 24, <https://matsne.gov.ge/> [1.10.2017] (In Georgian)
5. Law of Georgia on weapon, articles 17, 18 and 26, <https://matsne.gov.ge/> [02.10.2017] (In Georgian)
6. Zoidze B., 2003. Georgian property law, Tbilisi. (In Georgian)
7. Law of Georgia on weapon, articles 9, 10 and 11, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
8. Order №164 of the Minister of Internal Affairs of Georgia On approval the carrying, storage and movement of weapons and ammunition in use or possession, articles 2 and 12, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
9. The tax code of Georgia, articles 238-39, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
10. Order No. 892 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on approval the rule of pledge registration, of recognition of conviction and of procedure for issuing recognition of legal status of mechanical vehicle by the Service Agency of the Ministry of Internal Affairs of Georgia and The Civil Code of Georgia, article 258, parts 4-5, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
11. Georgian Patent Law, Articles 62 and 622, <https://matsne.gov.ge/> [04.10.2017] (In Georgian)
12. Law of Georgia on Public Registry, <https://matsne.gov.ge/> [02.10.2017] (In Georgian)
13. Resolution of the Government of Georgia N 337 on Approval the Statute of the Ministry of Internal Affairs of Georgia, articles 5 and 9, <https://matsne.gov.ge/> [04.10.2017] (In Georgian)
14. Law of Georgia on Public Registry, articles 2 and 16, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
15. Law of Georgia on Public Registry, article 17, <https://matsne.gov.ge/> [05.10.2017] (In Georgian)
16. http://sagency.ge/uploads/iaragis_gamocda/sanadiro.pdf, <https://inadire.ge/biletebi/> (In Georgian)
17. Document N: KA011785700257416, [12/02/2016], (see the Public Registry electronic Chancellery). (In Georgian)
18. Document N: KA011741602844715, [10/12/2015], also N: KA011721346004016, [22/01/2016], (see the Public Registry electronic Chancellery). (In Georgian)
19. Document N: KA 011792536972216, [23/03/2016], (see the Public Registry electronic Chancellery), (In Georgian)
20. Chanturia L., 2011. General part of civil law, Tbilisi, p. 308-309. (In Georgian)
21. Chechelashvili z., 2017. PROPERTY LAW, Tbilisi, p. 412-414. (In Georgian)
22. Shotadze t., 2014. PROPERTY LAW, Tbilisi, p. 277-278. (In Georgian)
23. Ibid. p. 282.
24. Chanturia L., 1999. Comment of the Civil Code of Georgia, Tbilisi, p.

- 193-194. (In Georgian)
25. Ibid.
26. Shotadze t., 2014. PROPERTY LAW, Tbilisi, p. 282-283. (In Georgian)
27. Kropholler j., Translator: Zurab Chechelashvili, Tornike darjania, 2014. Study commentary of the German Civil Code, Tbilisi, p. 801. (In Georgian)
28. Ibid. p. 807.
29. Chanturia L., 2011. General part of civil law, Tbilisi, p. 308-309. (In Georgian)
30. Ibid.

BIBLIOGRAPHY:

1. Shotadze t., 2014. PROPERTY LAW. Tbilisi. (In Georgian)
2. Zoidze b., 2003, GEORIAN PROPERTY LAW. Tbilisi. (In Georgian)
3. Chechelashvili z., 2017. PROPERTY LAW. Tbilisi. (In Georgian)
4. Editor: Chanturia I., 1999. A commentary of the civil code of georgia. Tbilisi. (In Georgian)
5. Wolf m., translator and editor: Zurab Chechelashvili, 2016, PROPERTY LAW. Tbilisi. (In Georgian)
6. Kropholler j., Translator: Zurab Chechelashvili, Tornike darjania, 2014, Study commentary of the German Civil Code. Tbilisi. (In Georgian)
7. Editor: Chanturia I., 2017. Civil Code Commentary. Tbilisi. (In Georgian)
8. Kereselidze d., 2009, The most general systemic concepts of private law. Tbilisi. (In Georgian)
9. Chanturia L., 2011. General part of civil law. Tbilisi. (In Georgian)
10. Ageshkina N.A., Barinov N.A., Bevzyuk E.A., Belyaev M.A., Biryukova T.A., Vakhrusheva Yu.N., Grishina Ya.S., Zakirov R.Yu., Kozhevnikov O.A., Kopyev A.V., Kukharenko T.A., Morozov A.P., Morozov S.Yu., Serebrennikov M.M., Shadrina E.G., Yudina A.B., 1994. Commentary on the Civil Code of the Russian Federation. Part one. (In Russian)
11. Kresnikova N.I., 2015. Property pledge in the system of civil legislation of the Russian Federation, Law and Economics. (In Russian)
12. Voytovych e.p., 2011. The Law of Pledge. Novosibirsk. (In Russian)
13. Mosolova O., 2013. Development of the merging mechanism in the credit system. Moscow. (In Russian)
14. Kvlmykova a.v., 2007. The essence of the right of the claim in the german and russian rights. Journal of Russian Law No. 3. (In Russian)

NORMATIVE ACTS:

1. The Civil Code of Georgia. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
2. Law of Georgia on Legal Entity of Public Law. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
3. Law of Georgia on Public Registry. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
4. Law of Georgia on weapon. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
5. Resolution of the Government of Georgia N 337 on Approval the Statute of the Ministry of Internal Affairs of Georgia. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
6. Resolution of the Government of Georgia №144 on Approval the

- Rules for Issuing Licenses and Permits Related to Arms Turnover. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
7. Order No. 56 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on Approval the Regulations of the Legal Service of Public Law - Service Agency of the Ministry of Internal Affairs. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
 8. Order №164 of the Minister of Internal Affairs of Georgia On approval the carrying, storage and movement of weapons and ammunition in use or possession. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
 9. Order # 729 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on approval the instruction of examination of civilian firearms and gas (gas) weapons circulation rules. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
 10. Order No. 892 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on approval the rule of pladge registration, of recognition of conviction and of procedure for issuing recognition of legal status of mechanical vehicle by the Service Agency of the Ministry of Internal Affairs of Georgia. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
 11. Order No. 963 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on approval the registration rule of Hunting and sports pneumatic weapons allowed in civil circulation. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)
 12. Order №1371 of the Minister of Internal Affairs of Georgia on approval the rules of arms registration certificate, forms of permit certificates, the form of the conviction report, also their use and accounting-reporting. <https://matsne.gov.ge/> (In Georgian)